

Visoka ljubezen.

Spisal Radoslav Murnik.

I.

ročne noči, tako-le okolo kresa, pripovedujejo sanjava drevesa na pogorskih slemenih gorenjskih solidnim čukom in gluhi luni bridko zavozlani roman dveh božjastno zaljubljenih slovenskih veveric!

Med Šmarno goro in Triglavom ni bilo, pravijo, zlepa ne kmalu nobene take krasotice, da bi se bila mogla tudi le od daleč malo poskusiti z gospodično Veverelo, elastično devico trde dote, pa mehkega srca.

Njenega velevitkega životka ni odlikovala samo naravnost očarljiva rast, ampak tudi neka elegantna poskočnost! Prožnostni koeficient njenih mišic je bil izredno visoka številka. Sneg je bila njena prebela koža! Roke? — Slonova kost! Mramor njene prsi! Vrat? — Alabaster, alabaster! Seveda je te nenavadne dražesti zakrivala čudovito nežna dlaka rjave, na trebušku bele barve. No, pa kaj! Zato njeni izvedeni častivci vendar niso nehali veselo ukati, češ, da bi se pokazali omenjeni čari naenkrat v pravem svitu, ako bi se dala preljuba Veverela količkaj ostriči pa obriti.

Vrhu vse te kosmate lepote je kaj živahno migala snažno umita glavica, ki ni mirovala nikoli nobenih pet sekund! Cvetočča lica so primerjali izurjeni kavalirji rožam, čelo pa večinoma elizijskim po-

ljanam, ker ni bilo na njem niti najmanjšega realističnega mozoljčka, da bi tam po nemarnem zgago in napoto delal idealni milini. Koralne ustnice so se jim zdele počnemu rubinu podobne, kadar se namreč krasotica ni bila ravno najedla zrelih borovnic. I kaj pa šele njene oči, oči! Kdo neki ne bi bil v kratkem židane volje, gledajoč taka-le dva sladka rjavkasta rebusa?

O — kadar je pogledala zala Veverela v deževnih dneh tako delikatno, kakor je že znala, tja proti gorenjskim snežnikom, vselej se je slabo vreme izpremenilo, in jela sta se tajati led pa sneg na najvišjih planinah v senci! Cenjene lilije so vzletele po zraku, da je samo izpregovorila! Le dvakrat, trikrat je kam stopila — in nikoli več ni zrasla tamkaj nobena nespodobna trava, ne hinavska kopriva, ampak same talentirane vijolice pa šmarnice pa jagode pa kaj enakega, kar dobro dene! Koderkoli je skakala ali plezala, povsod jo je spremljala vonjava ambra in vse blage dišave.

Navzlic vsem tem redkim vrlinam mladega telesa pa je nadkriljevala Veverela vsakdanje gospodične tudi duševno! Zlasti se je zanimala za leposlovje. Vsako zimo je komaj komaj pričakovala nove pratike in se kar ni naveličala ogledovati mičnih ilustracij, katerih je toliko, in vendar vsaka zopet drugačna! Grenko zabeljeno novelo naivne grofice Genovefe je znala s pikami in vejicami na pamet, poleg tega pa tudi še pet različnih voščil za novo leto! Najraje pa je prebirala tisto slavno povest o nesmrtnem junaku z velikanskim nosom. Ta čudni Ahasver ni mogel in ni mogel umreti; zakaj, kolikorokrat je dušo izdihnil skozi usta, vselej se mu je v prostorne nosnice ujela in vznak zopet nazaj zlezla.

In — neverjetno: materinskega jezika je ni bilo prav nič sram! Govorila je milo materinščino večkrat javno vpričo drugih na glas! Biti slovenske krvi, to se ji je zdelo jako kratkočasna burka, ne samo v kuhinji, ampak tudi na promenadi pa na veselicah!

Prav nič čuda torej, da so si hoteli neštevilni gospodje in gospodki v najboljših službah malone oči izbuliti, kadar je šla čarovita Veverela z gospo Veveruzo, svojo strogo mamo, po drevoredu na dober zrak poskakovat! Nekateri izmed njih so začeli zgolj od ljubezni vsakovrstne neumnosti uganjati in bolj ali manj izvirno noreti za zornomilo milozorko. Toda ljubka Veverela ni bila nimalo metuljnica in se je za take sladkosnede poglede presneto malo zmenila pa lepo skrivaj uživala tajno sladkost prve ljubezni!

2.

Junak Veveran je bil brez repa 25 centimetrov dolg.

Damam je njegova prikazen tako ugajala, da so dobile mrzlico, kadar so ga le zagledale brhkega mladeniča! Marsikatera žarnooka veverična je v prostih urah inkognito za njim zdihovala, jokala, ble-dela, venila . . .

Rep je imel lepo na prečo poglajen. In tako ga je pa vendar naravnost pokoncu nosil, da mu ga ni bilo para v devetih farah na okolo po Gorenjskem med Šmarno goro in Triglavom!

Pa škoda ga! Mladi Veveran je bil rojen revež in povrhu — o Sodoma in Gomora! — povrhu pa še . . . pesnik!

Nobenega počenega leščnika ni imel svojega premoženja, temveč preko devetsto orehov okrogle veljave dolga . . .

In o tem je živel, on, povrhu . . . pesnik!

Pravzaprav pa je bil plemenitega rodu; kronika starega gvar-dijana priča tako-le:

». . . Veveranov praded je v križarskih vojskah lačnim voj-ščakom salame ino safalade s česnom vred tako dober kup prodajal, da so mu podelili plemstvo brez sitnosti. Odsihmal mu je bilo ime Veveran vitez Safalado-Salamenski.

— Žlahtni plemenitaš ino komplicirani vitez se je vdal prevzet-nostil! Zmotila sta ga stanovski napuh ino grb, bivši trgovec z deli-katesami se je naselil v svoji ožji domovini kot — roparski vitez!

— Kdorkoli mu je prišel mimo gradu, vsakega vam je do kože oskubel ino grdo ogulil.

— Kadar pa je bil plemeniti tolovaj slabe volje, je tudi klal ino ubijal ino moril vse od Medvod notri gori do Kranjske gore inklusive na najbolj različne načine, ki si jih je mogel doma s svojoj roparskoj domišljijoj izmisliti!

— Tako je torej hudo romantično pa tudi hudo razuzdano ino pohujšljivo živel ino sploh ni bil dosti prida za dober zgled drugim kristjanom.

— Preslavna policija je kmalu izprevidela, da mora biti tukaj nekaj narobe! Bistro oko pravice mu je zdobera ino zlepa namežiknilo, naj vendar odjenja! Hudobni vitez ino tolovaj pa jo je uganjal le še huje in huje! Naposled je celo varuhe postave ino zakona minila vljudna potrpežljivost. Zbrali so se in se z mnogoj mukoj ino težavoj posvetovali preko pol leta; drugi semester pa so jo kar naenkrat — takorekoč bliskoma! — z vojščaki ino hlapci nanj udarili! Srečali so ga na cesti, ki vodi iz Tržiča v Berlin. Tukaj so ga zasačili prav

tačas, ko si je prizadeval v potu svojega rdečega obraza z velikoj spretnostjo, da bi nekega bogatega kupca sredi pota z bridkoj sabljo na pol razklal!

— Trgovčeva trda glava, no, malo pa tudi vojščaki ino hlapci so parirali divje prime ino terce zlobnega aristokrata.

— Ino srečno so ga pregnali! —

— Merodajni krogi pa so se še tisti semester zopet zbrali in optima forma na sejo ino se dokaj temeljito posvetovali, kako bi se te kočljive zadeve bolje lotili.

— Ino lejte! — Dogodil se je slaven čudež; rodile so gore; obsodili so pravični sodniki Veverana viteza Safalado-Salamenskega prvič na beraštvo, drugič pa na smrt!

— Zdaj pa so se nemudoma vzdignili, da bi šli peklu zapisanega ino natanko obsojenega hudodelnika lovit vse od Medvod notri gori do Kranjske gore.

— Ino lejte! Še tiste kvatre so ga ujeli ino zvezali, zvezanega pa varno v sodno hišo spravili ino ga v keho izpustili. Nato pa so krvavo pravdo naglo zopet lepo od konca ino kraja pričeli, da bi se vendar ne zmotili tukaj ali pa tam!

— Ino tiste dni so ga pridno pitali. Najraje in z velikanskoj tehnikoj je jedel krvave ino jetrne klobase. Pa tudi trijeta ni zaničeval ob delavnikih.

— No, ni jim izpodletelo modrim možem, ampak dokazali so očividno, da res ni imel pravice, ko je klal ino ubijal! Zatorej so ga nekega jutra na vse zgodaj obsodili na smrt!

— Žlahtni tolovaj pa se je bil vsled izbornih poedin ino pozorne postrežbe tako zredil, da ga niso mogli nič več skozi vrata potegniti. Postal je bil blaziran roué in ravnodušno pozdravil smrtno obsodbo, rekoč:

— »Bon jour. Tako dobro se ne bom imel zlepa nikjer nikoli več, najsi tudi bi še še tolikanj pehal ino rval z bridkoj sabljo ino svetloj sulicoj. Vsaktero delo mi smrdi zdaj, ko sem vsega dobrega vaju. Ino ker me vi ne morete obesiti, se bom pa sam! Bon jour.«

— Potem si je še enkrat, dvakrat obrisal mustače; še dvakrat, trikrat pisano pogledal po Gorenjskem ino se pozneje, po južini, sam sebe v rokavicah za vrata obesil.« —

Tako priča kronika starega gvardjana.

Od tolikanj pokvarjenega pradedca seveda ni pričakovati duševno zdravih potomcev! In res se je mladi Veveran, zadnji cvet

tega imena, zarana docela izpozabil, izpridil, pohujšal, pokvaril in si potemtakem kaj lahko nakopal sramotilni predikat . . . pesnik!

Poleg tega mu je demonski bacil ljubezni toliko nagajal, da je junaškega ljubimca že opoldne luna trkala tam med Šmarno goro in Triglavom.

3.

Veveran pa Veverela sta se letala gledat, kadar sta le količkaj utegnila.

Nje je bilo vsaki centigram sama ljubezen in ljubezen. Ako je slišala ali brala le začetno črko njegovega imena, je že zardela do ušesnih čopov in bliskovito švignila tja kam v stran na bližnjo pripravno smreko, svoje razbeljene občutke premišljevat . . . Zgolj od ljubezni je večkrat kar mežala; celo jesti se ji ni prav ljubilo! Marsikateri pot je, oreh gledajoč, kar meni nič tebi nič nehala grizti in se trdovratno zagledala Bog ve kam v oblake! In če ji je padel oreh iz krepeljčkov, ali mar mislite, da je to opazila?

»Ah!« je vzdihnila marsikdaj, »ah, jaz, Veverela, sem pa res najbolj, najbolj srečna izmed vseh slovenskih veveric starega in novega časa!«

Takih in enakih se je iznebila zaslepljena devica zdaj pa zdaj in plezala lačna domov . . .

Še huje pa jih je uganjal Veveran, pesnik in revež. Ta pomilovanja vredni mladenič je bil na drobno in na debelo zaljubljen! Od zore do mraka je po gozdu kozolce prebračal in se na glavo postavljaj. Nekatero čase pa mu še po noči ni dalo miru, in na noben način ni mogel spati doma, ampak gnalo ga je luno objokavat, dokler se ni tresel od mraza, kakor ostrižen pes ob novem letu!

Lepa Veverela je zahajala v »Glasbeno matico«. Seveda sta tudi take prilike praktično porabljala . . . Točno je je čakal Veveran na zmenjenem kraju. In ni bilo drugače — na veliko škodo črnim sonatinam sta zabrenkala za tem ali drugim oglom zopet in zopet visoko pesem ljubezni — vse kar brez not . . .

Skoraj edino temu je dati na rovaš, da je postajala glasbena izomika nadobudne mladenke nekam enostranska, in menda le radi tega je nadarjena deklica malone vsaki teden za svojimi součenkami zaostala za par klasičnih taktov.

Pri plesnih vajah sta jo vselej kaj kmalu poplesala z obširnega polja javnosti za bližnje diskretno grmovje . . . Tukaj sta brez prič od sreče plamtela in neutrudno ponavljala poljube pa objeme. Kakor

hitro pa sta zavohala strogo mamó Veveruzo, sta se točno potuhnila in se začela prav zmrzlo držati.

Glavne rendez-vbus pa sta imela po noči na visokem, na stari smreki sredi gozda, malo na levo od Šmarne gore. Toda tudi, kadar nista smela ali mogla skupaj, sta se vendar strašno dobro imela: mislila sta prav svojeglavno drug na drugega!

O ljubezen, sladka ljubezen!

Sama dobra teta Afrodita si te je v olimpskem razkošju izmislila na svojega godu dan!

4.

»Karamba!« je klel intrigant Veverompež v svojem brlogu po španski. — Zakaj Veverompež je bil evropsko izobražen Veverompež in je znal po domače, po laški in francoski, po ruski in angleški, po španski in češki in nemški tako gladko preklinjati, da bi ga poslušal človek lačen in žejen noč in dan! —

Dolgočasno se je iztegoval po mahu in premišljeval raznotere grde pregrehe svoje črne duše. Spomin mu je nagajivo blodil v pretekle čase, v tiste srečne dni, ko je Veverompež pometal ceste pod Golovcem. — Takrat je bil veljaven mož, in nič ni kazalo, da bo kdaj zagazil tako globoko . . .

Vsaki dan je bil trikrat sit; zato ga je pa tudi kmalu napuh prevzel! Vsled oholosti in ošabnosti je izgubil zaporedoma ponižnost duha, treznost, metlo in meštni zaslužek.

Toda ljubili so ga bogovi: naenkrat je bil — diurnist!

Ali predobro se mu je godilo, in velika je bila njegova prevzetnost! Preobjedel se je! Tako je odebelel, da so ga tudi najboljši prijatelji komaj spoznali! Vsega dobrega sit je pa vsakemu grdo zabavljaj! Zato so se ga gospoda tudi tukaj naveličali in ga zapodili.

Ali še vedno je užival blago naklonjenost grških svetnikov...

Po njih topli protekciji je bil imenovan za praktikanta pri izpraznjevanju mestnih kanalov. Ko je pa le zopet in zopet skakal čez ojnice, so odločilni krogi nemirnemu duhu pot pokazali, in izgubil je sijajno službo.

Padal je, padal reva in naposled prav, prav nizko padel: izgubil je sleherno iskrico spoštovanja do samega sebe, nehal je biti ud boljše družbe, in vendar si ni dejal mlinskega kamena okolo vratu, ampak nemarnež je postal — o Jeriho in Kafarnaum! — zdaj je postal . . . pisatelj!

Ta sramota!

Veverompež je imel očitno slab okus: sam vase se je bil zaljubil in ni spoznal, da »gunca namesto pegaza le junca«! Dal si je svoj psihološki havelok razkošno preobrniti in začel pisati visoko izpodrencane romane, slabo desinficirane novele in same take prismojenosti. Ko so njegovi rojaki to zvedeli, so se ga jeli ogibati kakor steklega psa.

»Bežite, bežite, pisatelj gre!« so zagnali že od daleč krik, kadar so ga zagledali. In ko se je bližal, so otroci strahu umirali in matere stoje omedlevale; možje pa so lezli nepreoblečeni naravnost v dimnike!

O Kafarnaum in Jeriho!

Veverompež pa, hinavec hinavski, je poskušal zavaliti breme svojih grdoslovnih pregreh in nagot stari materi na nedolžni hrbet! Toda zastonj se je upiral, da ni pisatelj, zastonj se je rotil, da nima nobene sposobnosti in da je popolnoma nedolžen. — Slava se ga je prijela in držala kakor smola!

Stara mati, izprašana branjevka, pa je imela toliko zdravega okusa in ženskega takta, da je umrla v 24 urah zgolj od sramote...

Vse to pa mu je bilo dovolj povoda, da se je preselil z nehvaležnega Golovca. In napotil se je s svojimi škandaloznimi rokopisi proti Šmarni gori.

Na frančiškanskem mostu pa ga je srečala pamet, ki je bežala pred evropskimi dekadenti v sredo centralne Afrike.

Veverompež malone da ni ponorel od samega veselja, ko jo je zazrl! Priklonil se je razburjeni devici prav do tal. Pamet pa mu je navzlic silni naglici prijazno odzdravila, ga žalostno pogledala od glave do tal in mu pokimala, češ: »Naj pa bo, no, ker si ti!«

In že je čutil luskinе na očeh . . .

Ročno si jih je snel in jih zagnal z vsemi svojimi kužnimi romani v Ljubljnico!

Še tisto noč se je pojavila med domačimi raki pogubna kuga! Zjutraj ni še dobro sedem odzvonilo, in že so bili vsi mrtvi! Kaj kmalu se je razširila huda ljubljanska kuga celo do tam, »kjer Donava bistri pridruži se Savi.« Prešernovemu povodnemu možu so vsi lasje v paradi pokoncu stali! Ah, in glava ga je bolela, glava! Tako čudno mu je bilo, kakor da bi imelo v njegovih ubogih možganih tisoč in tisoč norih ježev maskarado ali volilni shod . . . Ljubohlepna njegova gospa soproga, poskočna Urška (rojena Šefer), je imela te dni res prave križe s svojim možem, take sitnosti ji je prodajal! Reva, sama vsa otekla in obvezana, si kar ni vedela pomagati! Vsi koketni pogledi radožive venerile ga niso potolažili . . . Naposled pa ga je

omrežljiva veseljačica vendar zopet ozdravila in to z lepo zbirko kislih arnikov in z nebrojnimi valovi domačega brinovca! . . .

Veverompež pa je skakal in skakal in srečno priskakal tjakaj malo na levo za Šmarno goro in se tam tihotapski udomačil. Postal je velesoliden in se posvetil branjarstvu. Zlato poezijo je gojil le takrat, kadar mu je obetala kaj zlata. Posebno pa se je gnal za ganljive nagrobne govore, katere je snoval in pilil za slehernega narodnjaka, veljaka in prvaka tačas, ko se je dotična reva, še zdrav in čil in vesel, radoval božjega solnčeca.

Svoje mrtvaške govore je delil v tri razrede. Govor prvega razreda je bil najdražji in najdaljši in sploh tak, da se je jokalo vse, kar leze in grede! Vobče pa je bil Veverompež že po naravi tako ustvarjen, da so prišle vsakemu solze v oči takoj, ko se je govornik pokazal. Ako pa občinstvo ni hotelo biti tako ginjeno, kakor bi se bilo spodobilo, tedaj jim je on sam zajokal vodilni jok. Potem so se mešani zbori kmalu spustili za njim in javno uživali veselje vzvišene žalosti . . .

Kot branjevec pa je bil tako podlo prijazen, da je voščil svojim znancem in drugim srečno novo leto že o svetem Jakobu!

Vse svoje misli in želje pa je poklanjal trohlemu mamonu! Kmalu je bil oderuh in obče čislan mož . . . Ker pa je vedel, da se denar lože priženi kakor pridela, se je jel dobrikati stari Veveruzi; po tej bližnjici je nameraval ugrabiti Veverelo, oziroma njenih osemdeset tisoč orehov dote.

Zdaj pa mu je prišel mladi Veveran navzkriž! Zato se je hotel Veverompež strašno nad njim maščevati! S krinko prijaznega protektorja mu je pomagal skakati na pegaza in rimati srce na želje in želje na gorje, dokler ni bil naivni Veveran z dušo in telesom . . . pesnik, to je individuum, ki ni za nobeno rabo. Toda Veverompežu še ni bilo dosti; pridušil se je, da bo svojega tekmeca uničil na ta ali oni pođli način!

»Karamba!«

5.

Rrrrrrrrr!

Stara Veveruza se splazi sredi noči iz postelje k telefonu.

»Halo! — Kdo tam?«

»Tukaj Veveruza! In tamkaj?«

»Tukaj-le pa Veverompež! Milostiva, poljubljam vam vse štiri! Prosim, ne vznemirite se! Vaša gospodična hčerka in pa tisti onegavi Veveran —«

»O! O! O!«

»— se sladkata na Veverenčevi smreki.«

»Krč! — Me že ima! — O! — Komaj diham! — Vseh devet slabosti! — Takoj bo treba nekoliko omedleti! — Hvala pa konec!«
Rrrrrrrrr!

6.

Luna sije.

Na nebu so zvezde, na Veverenčevi smreki pa Veveran, Veverela in prepovedana ljubezen.

»Ali je Peter doma?« je vprašal on ljubico z razburjenim glasom in jo nežno prijel za fini nosek. —

»I kaj pa, ljubi Veveran!« se mu je nasmehnila vsa blažena...

»No — kaj pa dela?« je šepetal radovedni ljubimec. —

»Hlače šiva!« je tremolirala presrečna Veverela sentimentalno...

Mladenič pa jo je strastno pritisnil k sebi in vzkliknil ves očaran:

»O — kako si moja! Kaj ne — kako je to lepo, ako se objemajo sanjajoče drevje pa naše tožne misli, nočna sapa pa žalostne sence, različno hrepenenje pa vonjava vijolic, lune svit pa sladke koreninice — objemajo v zlatih arabeskah — kaj-li?«

»Lepo! Lepo! Ah!« je dejala in prosila: »Povej mi no še kaj podobnega — lepo te prosim!« —

In začel ji je pripovedovati zapleteno novelo o jari kači, pozneje pa celo ves krvavi kriminalni roman o steklem polžu. —

Take prijetne pogovore sta imela! Včasih pa sta bila oba od same zaljubljenosti čisto tiha. Držala sta se za krempljce in si zdaj pa zdaj pogledala v oči, večkrat tudi v luno ali pa tudi brez posebnega namena kar tako gori kam na vrh smreke...

V rajski radosti nista najmanjše slutila, da je telefon ravnokar zapel ti skrivni ljubezni mrtvaško pesem... Veveran je bil tako sladko razburjen, da je začel improvizirati:

»Bum! Bum! Hopsasa!

Naju trka lunica!«

Kar naenkrat pa je zaljubljenega lirika strašno streslo! Nervozno je uščipnil Veverelo za vrat, pokazal med borovnice in plašno oznanil:

»Parbleu pa tudi jemnasta!«

Glej — — tam-le švedra

Tvoja jezna mama!«

Vsaka beseda nam kaže dovršenega mojstra! Priznati je treba, da je prihajalo čudno kipeče in vrveče bistvo njegove poskočne umetnosti iz ogledovanja večne narave. V njegovih verzih imponira duh,

veje nekaj, kar vsakega, tudi nerodnega bravca ali poslušavca prevlada in zmagoslavno osvoji: silna moč življenja! Ta samostalna mo-tritev socijalnih problemov, ta ostri vid, utapljajoč se do dna duše in pa ta kapriciozni razum za komplicirane značaje — vse to je, po domače povedano, zares čudno!

Ta eksotična oblika nam je le živ dokaz, kako temeljito je študiral pesnik svet, kako eksaktno je obsojal vsako umetno čuvstvo-vanje, in kako neomejeno je spoštoval strogo mater svoje mile, mile ljubice tudi v najbolj kočljivi zadregi! Kaj pa, da je izgubil tako kmalu svoje prvotne jambe? No — dvakrat genialno izpremenjeni ritem je nepričakovani razburjenosti tolikanj primeren, da vsakdo takorekoč kar na obe ušesi sliši, kako strahotno »švedrajo« mama tamkaj po romantičnem gozdu, najbrž v kakih hinavskih copatah! Zlasti pa je zadel nadobudni pesnik tisti ogrevajoči pridevnik »jezna« tako ostro in značilno in narodno-diskretno, da je kaj! Katera mo-derna mama pa tudi ne bi bili dandanes ob teh žalostnih časih slabe volje, kakor hitro bi zagledali svojo višjo hčerko s kako moško osebo na smrekovi veji v tihi, uročni noči skupaj na samem tam med Triglavom in Šmarno goro? — Med tem pa se je tresla razjarjena Veveruza srdito prekrizanih rok doli med rosnimi borovnicami in mokro gozdno travo. V mesečini je fosforesciral njen obraz, podoben prekuhanemu krompirju, ki ga je naslikal novodobno prismojen slikar in povaljal po ti pisani mistifikaciji dva predpustna mačka . . . Po-trebno omedlevico je bila spretno in srečno opravila in odpravila; bila ji je pa res neizogibno potrebna že zaradi tiste imenitne druž-binske politese višje matere in pa še posebno zaradi znanih fari-zejskih jezikov. — Na dolgo in na široko so jele vzdrtavati raz-draženi dami tanke ustnice. Oči, od togote vroče in suhe, so ji bile seveda že zdavnaj za večjo nevihto pravilno nabasane!

In usuli so se pelotonski pogledi na zaljubljeno dvojico!

»Veverela!« je hripavo zatrobentala razkačena milostiva. — Je-zica jo je zavedla za pol tona previsoko.

Veveran pa Veverela sta molčala.

»U! — U? — U! — — To je pa prepovedan rendez-vous!« se je zadržla ljuta gospa Veveruza zdolaj za pol tona prenizko. —

Veverela je prva oživila in tiho zašepetala: »Vsaki rendez-vous je prepovedan; drugače pa nič ne velja!«

»Naju že imajo!« se je zdramil malo pozneje tudi Veveran in se polagoma rešil nerodne sugestije. »Veverela, ali ti nisem takoj rekel? Tvoja mama pa tudi precej vse ugane, no! — In še celo

rimano se izvoli jeziti! Ma foi, to je že višji luksus! Toda — ljubica moja, upoštevajoč kočljive razmere teh neprijetnih momentov, se poslavljam od tebe, žal, kar v prozi in te naglo tisočkrat objamem in poljubim. Adijo, srček! Ne zameri, ljuba duša, vidiš, meni se mudi!«

In ne da bi plaval v meglenih višavah idealnih fantomov, se je podviral v poskočnih anapestih na sosednji hrast, odkoder je z vzneseno dikcijo in pravim pesniškim vzletom krenil na nova pota in svojemu delovanju iskal motivov v realnem svetu . . . Skokoma pa si je izmislil novo pesmico, ki je pozneje, kakor vse druge njegove, postala narodna:

»Pa smo fantje vas'val',
Pa se nismo nič bal',
Pa pri nas je korajža!«

»Ali se mi ne spraviš precej doli?!« je zarevskala Veveruza od spodaj na tleh s strahovitim glasom. —

Veverela pa se ni genila in je reva nepremično čepela na svoji smrekovi veji . . .

»Ali si slišala? — Veverela!« se je razlegalo po tihem gozdu, da so se zbudili vsi ptički in se trumoma veselili škandaloznega prizora . . .

»Ah, mama! — Luna, luna! — Mescčnica sem — luna me trka!« —

»Tako! Tako!« je cvilila stara. »Le čakaj, jaz ti bom že dala luno in zvezde in mavrico! Kaj sta počela tukaj?« —

»I s kom pa, mama?« —

»Ne bodi no čudna! — Kaj še vprašuješ? — Z onegavim Veveranom! Misliš, da ga nisem videla? Sram te bodi! — Kaj sta delala?«

»Nič. Sladke koreninice sva jedla.« —

»Že dobro. Alo, brž doli, ti nemarno dekle ti!« —

Veverela se je bridko zajokala . . .

»Kaj se cmeriš! — No, ali bo kaj?«

»Saj vem, da me boš!« je ihtela mlada. Stara pa je napela druge strune . . .

»Nič te ne bom, ne! Le lepo doli pridi, Vevereličica moja, da pojdeva skupaj domov! Le nič se ne boj!« — —

In uboga Veverela se je dala naposled vendarle pregovoriti, kolikor tudi je bila navihana . . . Počasi je splezala doli med rosne borovnice, vse okapljané od solza. Komaj pa obstane revišče pred Veveruzo, že zgrabi zverinska mati svojo hčerko grdo za lase!

Luna sije.

7.

Solnce sije.

Stari Veveruzen, znan skopuh, se je bil vrnil z dolgega kup-čijskega potovanja domov, pil svojo zjutranjo cikorijo in tako jezno migal z ušesi, da se je kar veter delal! Pred njim pa je stala njegova objokana hči, prelepa revica Veverela. Oba sta molčala, vsaki po svoje, zlasti pa mlado dekle.

Trdosrčni ata Veveruzen so bili namreč hudoben volk v nedolžni uniformi južnoslovanske veverice!

Ta preoblečena zverina je znal tako pisano izpod čela pogledovati, da bi se ga bil ustrašil sam Menelik na konju! Vsaki pogled šivanka! Kar se reče — nikoli nič ni privzdignilo zagovednega tirana tisto, kar je večno žensko. Zato se ga je pa tudi uboga hčerka tako bala, kakor menda zlepa nikogar drugega na božjem svetu! —

Naposled je odložil žlico, se obliznil in Veverelo tako ciankalsko pogledal, da se ji je zazibalo pred očmi! Zapuhal je parkrat kakor razžaljena mačka in se zadržal v mladenko:

»Kaj? — Kaj takega sem moral zvedeti? — Plesnovajska ljubezen! — Pa že zdaj? — Tak-le otrok! — A? — Bolna ljubezen! — Pa tega berača se mi greš lotit? — Tebe bo satan na bicikljú jemal, zapomni si to! Le kar naglo se mi izpametuj, ti brna zaljubljena! Izbij si ga iz glave! Kaj? — Tiho! — Ne gani se mi! — Prej bo Triglav črez Savo skočil, predno se vidva dobita — ti kvatrna kavka ti! — Le še enkrat naj kaj enakega slišim! Hodi, ti razkuštrano rebro Adamovo — hajd klečat!«

Tako kanibalsko jo je odpravil! Klasično zarobljeni pomenki Cmokavzarjevi in Ušpernini so prava salonska konverzacija v primeri z negalantnimi besedami, katere je izvolil uporabljati kosmati gospod hribovec Veveruzen.

In solnce je mrknilo.

8.

»Slava Apolonu, vam pa dober večer, velečastiti gospod Veverrompež!« je ponižno pozdravljaj mladi Veveran starega intriganta, ki je, ležeč v svojem brlogu na hrbtu, molil vse štiri kvišku in spletal spletko za spletko . . .

»Gloria vsem muzam! — Kaj bo dobrega?« je vprašal Veverrompež in vstal. —

»Prišel sem vas pobarat, če se vam zdim že zadosti prismojen, ali ne?«

»Izvoli sestri tukaj-le na mehki mah, predragi mladenič! — Tako, vidiš! — Zdaj pa povej, s čim misliš, da si izpolnil zahteve višje idealne prismuknjenosti?«

»Pesmice delam, velerodni gospod, pesmice!« —

»To je že nekaj, no!« je dejal Veverompež in se zopet zavalil na hrbet. —

»Pa zaljubljen sem tudi!« je nadaljeval Veveran. —

»No, to je skoraj ravno toliko vredno, kakor prvo!«

»Pa kozolce preobračam vse vprek po gozdu pa v mravljišča se na glavo postavljam«, se je bahal mladenič, pričakujoč obile pohvale . . .

»A! — To ne zaleže mnogo!« ga je razočaral Veverompež! —

»Pa ob šture se butam, da mi potrkava po možganih!«

Lokavi intrigant je prezirljivo zmajal z glavo . . .

»Kadar sem truden in ves obtolčen, obutan in opikan, pa poslušam, kako trava rase! Ali ni to dovolj prismojeno, častitljivi gospod?«

»Nekaj zdravega zrna je res v vsem, toda premalo! Premalo klenega zrna, prijatelj, premalo!«

»Ali, dragi gospod Veverompež, vi me vendar ne zapustite v ti zadregi in mi gotovo pomagate, svetujoč mi kaj koristnega?« —

»No — to ti moram reči, da si vsaj na pravi poti! Toda izmisliti si moraš kaj novega! — Take neumnosti, kakršne ti uganjaš, take je že Cervantes davno, davno opisal na dolgo in široko! — Tvoje prismojenosti so le reven plagiat! — Noreti moraš izvirno!«

»Bom . . . Tudi umreti hočem . . . še ta teden!« se je požuril povedati Veveran, kateremu se je zsvetil nov žarek upanja!

Veverompežu pa so se male oči diabolski zabliskale! Komaj se je brzdal in zakrival svoje veselje, da se bo tako zlahka iznebil nevarnega rivala . . .

»Samomor?« je preudarjal kritično. »Hm, ni napačno, ne! Pa lepo te prosim, mladi prijatelj, umori se originalno! Le originalno!«

»O — že vem, že vem, kako!« je vzkliknil mladenič veselo. »Tako izvirno se ni še nikdar nihče od tega sveta poslovil, kakor se bom jaz! Zdaj pa, upam, mi priznate, da sem prismuknjen, kolikor me je?«

»Seveda, potemtakem si res prava prismoda! Tudi najhujši sovražnik ti tega ne bo odrekal! V svetovni literaturi ti ne bo para od severa do juga, od vzhoda do zahoda! — Srednješolski dijaki te bodo krepko preklinjali, ker se bodo morali za maturo vse natanko učiti, kdaj da si prišel na svetlo, in kdaj da ti je zaklenkala zadnja

ura, in pa kaj si vse onegavil na tem malovrednem globusu . . . Prelagatelji vseh narodov se bodo trgali za čudno povest tvojega prismojenega življenja in tvoje izvirne smrti. In le vse tako naredi, da ne bo lahko prevajati v tuje jezike! Sto let po tvoji smrti bodo začele skrbeti blage duše za tvojo nevenljivo slavo . . . In prišli bodo kritiki in vojskovali literarne vojske za to in to pesem, za ta in ta izraz. V potocih bo tekla zelena in črna alizarinska kri, da bi gnala mlinske kamne tri — zakaj šlo bo za to, kaj si ti mislil o ti vejici tukaj in tam o ti piki . . . Tako boš razširil slavo domačega duha po vsem omikanem svetu! Samo originalno, lepo te prosim! Le nobenega plagiata nikar!«

Veveran ni bil malo ginjen po teh zavedljivih besedah izučenega hinavca. »Gloria vsem muzam, vam pa pristrčna hvala, velečastni gospod Veverompež! Slava Apolonu! — Lahko noč!« —

— Odslej je mladi Veveran dan na dan bolj bledeval . . . Da bi pa svoje grenke žalosti ne pozabil niti trenotek, in pa tudi zato, da bi dal svoji izvirni togi vidno znamenje, si je napravil debel vozec v svoj prekrasni rep!

Tako originalno zavozlan je melanholično po gozdu skakal, dokler si ni našel hudega nahoda. Toda za to ni dosti maral, ampak izposodil si je okarino!

Na to okarino je zdaj tako tanko piskal in tako žalostne modulacije izpuščal, da so gosonice umirale! Pa tudi trdnejšim hroščem je bil kaj nevaren! Nekateri izmed njih so prostovoljno znoreli, ne da bi se dolgo pripravljali; druge pa je gnal nepremagan stud do življenja snedenemu molohu vsakdanjega samomora v široko žrelo. Le par gluhih polžev je odneslo srečno pete in pezo svojega neasekuriranega življenja.

Poleg vsega tega pa je tudi prav pridno kozolce preobračal in se z glavo ob šture bunkal. Kjer je našel mravljišče, tam se je hitro vanje na glavo postavil in z zadnjima nogama po zraku migal. Kdorkoli je srečal tega reveža vseh revežev, vsakdo ga je pomiloval . . . Vztrajnemu Veveranu pa to ni bilo dovolj! Kadar je obunkan in opikan ležal ves truden v travi, takrat je pozorno motril vozec na svojem repu in tako z nazaj obrnjeno glavo premišljeval, kako bi se bolj izvirno preselil na drugi svet?

O ljubezen! Bridka ljubezen!

Sam neostriženi satan si te je izmislil, ko so ga zobje najhuje boleli!

(Konec prihodnjič.)

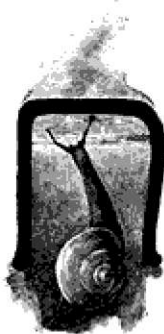

Visoka ljubezen.

Spisal Radoslav Murnik.

(Konec.)

9.

ad tihimi gozdnimi slemenimi se je prikazala luna in dajala zaljubljeni dvojici sijajno potuho.

Veveran in Veverela sta namreč že zopet skupaj čepela na tisti prepovedani smreki!

— Prav čisto nobenega uspeha ni imelo surovo vedenje odurnega ate Veverana; pa tudi tiranska mati Veveruza je zbadala svojo hčer v raznoterih variantah, ne da bi bilo kaj izdalo. Veverela, mučenica svojega ljubečega srca, je tiho in zadovoljno trpela. In čim huje so delali z njo, tem bolj goreče je ljubila svojega Veverana! Iz nezatne prvotne iskrice je vzplamtel polagoma velikanski kres!

Vsaki večer je privezala Veveruza nesrečno devojko z nitko k svoji postelji! In vselej, kadar se je po noči zbudila in legla na drugo stran, je nategnila nit, da bi se preverila, ali je izgubljeno dekle res doma ali ne? Komaj so pa mama zaspali, že se je prebrisana devica lepo tiho odvezala, privezala namesto sebe kamen na nitko in odskakljala naravnost tja proti Veverenčevi smreki!

Že sinoči sta se Veveran in Veverela tako zmenila, da drug brez drugega ne marata več živeti! Ukrenila sta, da bodeta o prvi ugodni priliki umrla v prijetni družini, in kar se bo dalo originalno . . .

Zato je bil danes zjutraj pogumni ljubimec nabral nevarnih pisanih gob mušnic in pa šopek ciklamnov s koreninicami vred, da bi imela drevi oba zadosti . . .

In res sta se kmalu huđega dvojnega strupa najedla!

»Ah — Veveran!« je vzdihnila Veverela po dolgem strašnem molku. »Mene pa tako čudno žge, da . . . Ali tebe tudi, ljubček?«

»I kaj pa! — In sicer zmeraj huje . . . Parbleu!«

»Ah — ljubi, ljubi Veveran! — Mene . . . mene je nocoj tako strah, da . . .«

»A — nič se ne boj, ljubica, saj si moja! — Le še malo počakaj! — Takoj bova na smrt zbolela . . . Ne bo dolgo, ne!«

»Ah — predragi Veveran! To je res nerodno!« —

»Kako praviš?« je vprašal žalostno zavozlani Veveran . . .

»Še na zadnjo uro imava take sitnosti! Ah!«

»Parbleu, da je res!« jo je tolažil in hitro odgriznil še pol strupene koreninice! Večjo polovico ciklamna pa si je galantni revež od ust pritrgal in jo prijazno in kavalirsko ponudil svoji izvoljenki...

»Ah, hvala lepa! Ne bom. Imam že dosti . . . Ah, ah, ti ne verjameš, kako me to skeli, skeli!«

»Jaz sem pa žejen, da še ne zlepa tako! In strahovito se potim!« Utihnila sta . . . Skozi gozd pa je potegnila sentimentalna sapa...

»Ah — Veveran — meni — meni je — — slabo!« je zajecala Veverela v silnih težavah!

»Meni tudi!« je mrmral letargično Veveran, strupa in vsega posvetnega sit. In nategnil je vozec na repu močnejše in močnejše!

»Kaj?« je klopotala z zobmi . . .

»Nič posebnega . . . Zdaj pridejo še krči in delirij. Pa bo, kar bo!«

»Srečno . . . ljubček . . .«

»Srečno, ljubica!«

In pristopila je neodvratna parka s klasičnimi škarjami, bela žena, grška smrt.

»Ha!« mu je ušlo, ne da bi vedel, kako in kaj — in nehal je trpeti.

»Ah!« je vzdihnila ona narobe. Počakala je, da je imela po ženski navadi zadnjo besedo. Še enkrat se je ogledala v ogledalcu! Potem pa ji je klonila glavica . . .

In devet prehlajenih krokarjev pa devet mrtvaških čukov jima je začukalo in zakrokalo strašno odslovnico v razuzdanih disonancah in s silovito dinamiko modernega kakofonstva!

Na biciklu pa je pribezljal z zverinskim spurtom sam satan, generalni agent za peklenko firmo Astarot & Belial, v »cycling dress« s paradnim cekarjem po dva rekruta.

Ali omenjeni cekar je bil že ves natlačen z drugimi dušami. Zato je požokal brutalni kolesar Veverelo z Veveranom vred v otlino pnevmatičnega obroča! In tako jadrno je odcepel proti Hadu, da je precepel najmlajši peklenski rekord za tri kisle sekunde!

Parbleu! Parbleu!

10.

Živel je pa tiste dni moder in sloveč zdravnik, namreč gospod »doktor« Vevericinus, specialist za smrt.

Glavno njegovo delo so bile debele črne bukve z ošabnim naslovom: »Vaš testament!« — ali — »Tako morate umirati!«

Kot doktorand je imel mnogo otepanja s podkovami in staro konjederko. Toda neka krčevita čestilakomnost mu ni dala in ni dala miru!

In nekoč, ko je bil ravno prav dobre volje, se je kar po domače in brez takse sam sebe za doktorja promoviral.

Početkoma je zdravil homeopatično; in velika je bila njegova slava! Toda hudobni prijatelji so prežali nanj in ga nekega dne zažili, da je zastrupil s petimi kroglicami celo obitelj s staro materjo vred! Ne bodi len, je nesel doktor Vevericinus svoja obrekovana zdravila na semenj. In tam je pojedel sredi naroda vso svojo homeopatično apoteko!

Dokazavši svojo in svojih kroglic nedolžnost, se je prelevil v zagrizenega aleopata. Ordinal je pa samo kamilice; komur te niso pomagale, temu je nemudoma kri izpustil! Doktor Vevericinus ni dal nikogar živega pokopati! Kdor je njemu le enkrat zaupal, tega se ni prijela nikoli več nobena kuga. Za majhen denar je bil preskrbljen na vse večne čase. To zlato resnico so morali, dasi neradi, priznati celo najhujši nevoščljivci, ki jih je imel lečnik vse polno na desno in levo, spredaj in zadaj. Zato so se pa njegovi presrečni rojaki tudi po pravici lahko bahali z njim in nekam široko hodili, da prebiva med njimi tako presneto učen duh! Pa že zdaj — ko je bil mož vendar še živ — so se skrivaj srdito pravdali o primernem mu spomeniku od samega santonina in rabarbare, dobro zabeljene s kamiličnim čajem pa marijaceljskimi kapljicami.

»Aqua fontis composita!« je klel praktični učenjak danes že na vse zgodaj in strahovito smrčal. Ob tem pa si je natakal preljubega marsalca; zakaj z drugim vinom ne bi si bil po nobeni ceni umazal stanovitnega značaja. — »Ali res nikogar ne bo?«

Ni še dobro izrenčal, že ga je prišla Veveruzina dekla klicat...

»Ješ, ješ! Hitro! Hitro!« je sopihala. »Ješ . . . gospod doktor!«

Doktor Vevericinus je zasmrčal krepkeje in se jezno zadril nad razburjeno žensko: »Hitro, hitro! — Pulvis trium diabolorum! — Kaka beseda je to: »hitro«? — O ti nerodna babja logika ti! Kam »hitro«? — Kam, slišiš, kam . . . to je poglavitno, limonada communis! — Vidiš . . . in to mi povej . . . slišiš? — No, ali bo kaj ali ne, ti pasja vijolica!«

»Na Veverenčevi smreki . . . ješ . . . ješ, ješ, ješ!«

»Valde bene . . . Takoj pridem! — Čemu se pa tako grdo kremžiš . . . acetum pestilentiale?«

»Na Veverenčevi smreki . . . ješ . . . sta se naša gospodična Veverela Veveruznova pa še nekdo strupa najedla . . . ješ . . . in umrla . . . ješ, ješ . . . in . . . ješ, ješ, ješ!«

»Brrrrr, bacillula anaesthetica! — Ali mi nisi precej tiho? Strup in smrt pa vse potrebno bom že jaz sam konstatiral! Taceas . . . balsamum Asae foetidae!«

»— in zato so me pa gospa sem poslali, da vas —« je jokala služabnica rahlo v predpasnik in včasih milo pogledala slavnega dedca z neobrisanimi očmi na višnjevi nos.

»Oleum Crotonis! — Mir! — Ustavi se!« je renčal razkačeni učenjak in začel počasi kamilice precejati.

»Ješ . . . saj še« — je poskusila zopet pogovor.

»Silentium! Tiho —! Pilula perpetua!« je zatulil ljuti gospod in pihal kakor devet gadov. Potem pa se je šel tolažit s kupico marsalca . . .

To ugodno priliko je hotela jezična krščenica seveda takoj praktično porabiti in se nameravala spustiti v daljnji zagovor svojega govorniškega talenta, pozneje pa dodati nekoliko upravičenih pritožb zaradi neznanih latinskih izrazov, ki so se ji zdeli dokaj sumljivi in bržkone takega pomena, da ne bi utegnila neomadeževana čast višje dekle ne le imeti nobenega dobička, ampak celo — izgubo!

»Ješ . . . potemtakem še nas kdo kmalu te stare pravice ne bo imel, da bi se jokal in govoril, kolikor se mu ljubi? A — če pa to ni preveč, prosim, kaj pa je potem še preveč? — To je pa že res od sile! — Tako-le jim bom povedala in jih prijazno pobarala, gospod doktor, zakaj vendar —«

»Brrrrr —! Nič pobarala . . . mikstura gummosa! Povej doma, da se priporočam in da precej pridem! Apage, emplastrum adhaesivum! Slišiš —? Alo, le izkidaj se — sulfur sulfuricum concentra-sissimum!«

— Napolnivši štefan precejenih kamilic in izpraznivši bokal marsalca, je odsmrčal doktor Vevericinus naglo na kraj žalosti. Tam se je trlo že vse črno sorodnikov, prijateljev in znancev, ki so se mu umikali spoštljivo na vse strani.

»Festino, festinare, festinavi, festinatum — Hitim, hiteti . . .« je skrivnostno mrmral in kaj sladko pozdravil Vevereline stariše. Trda Veveruza se je silila prav žalostno mežati, da bi zakrila nepopisno nevoljo in pa to jezo — o to jezo, ki jo je na tihem davila, da se ji je izpozabila hči tako grdo! Stari Veveruzen pa je stal prevzetno kraj nje, češ: »Naj bo, kar hoče; saj ne bo zastonj —! Vse bomo plačali! Saj imamo!«

Veleučeni vrač se je sklonil smrčeč in ječeč nad mlado Veverelo, ležečo vstric Veverana pod smreko v travi. In podvival se je:

»No? M-m-m? — No, no! Puella, puellae . . . slaba je! Vele-rodna gospodična, blagovolite, prosim . . . Vaš jeziček? — M-m-m . . . ne gane se! — Žila? — M-m-m —! Nič? — Nič! M-m-m! — Srce —? M-m-m? Nič? — Nič! Aha! — Diabolus, diaboli! Kaj je? Kaj ni? M-m-m! In kaj ni? In kaj je? No —? Pa zakaj? — In ta-le adolescens, adolescentis tukaj? Oho —! M-m-m! Lej ga, lej ga! A, a, a!«

Tedaj pa je zagledal zdravnik nekaj ostankov strupene zadnje pojedine.

»Quod non!« se je nasmehnil pomilovalno. »Suha teorija! M-m-m! Ergo: agaricus muscarius cyclamenque europaeum! Lep slučaj —! Tinctura amara nesrečne ljubezni pa komplicirana smrt! Izborna . . . Vsled strupa se jima je nervus vagus petkrat prisadil in aorto zavozlal, tako da se je izredila bula in zadrnila vse bližnje vene pa arterije . . . Veveran in Veverela, gospoda moja, sta se torej prav-zaprav — od znotraj obesila! Vsled tega sta dobila po metastazi oslovski kašelj in pike na pljučih. Vse to pa je udarilo na možgane! M-m-m!«

In še enkrat ju je pretipal in odvozlal Veveranu vozal izvirne žalosti na repu . . . Modro je zmajal čelato glavo in učeno odkimal:

»Naka! — Tukaj ne pomagajo nobene kamilice več!«

Da bi se pa tem gotoveje ognil vsaki znanstveni blamaži, je spretni možicelj s svojim pipcem obema mrličema povrhu še kri izpustil, kolikor se je dalo . . .

Nato je vzel doktor Vevericinus, specialist za smrt, ročno svoj štefan s precejnim vraštvom, slovesno pogledal naokolo in samozavestno oznanil strmečemu narodu debelo resnico:

»Oba sta fundamentaliter mrtva! Ambobus! Ambabus! Ambobus!«
 Tačas ga zgrabi Veverompež od zadaj za frak: »Oba, doktore?«
 »Oba, oba!« kiha lečnik. »Priporočam se, amice!«
 »Car-r-ramba!«

11.

Oseminštirideset ur pozneje je bil pogreb! —

Vse gorenjske veverice, kar jih je živelo tiste dni med Šmarno goro in Triglavom, so prihitele izkazat Veveranu in Vevereli zadnjo čast. Nebrojno je bilo deputacij tudi iz drugih krajev, kjer spoštujejo zvesto ljubezen. Živalca kraj živalce, rep ob repu so stali pogrebci tako tesno drug pri drugem, da ne bi bila mogla pasti na tla nobena cepljena dlaka.

»Caramba!« se je jezil intrigant Veverompež, ki se je ril skozi množico. Hinavec hinavski! Da je spravil zaupnega Veverana pod zemljo, to mu še ni bilo dovolj, ampak hotel je pritirati svojo živinsko zlobo na vrhunec bestialnosti in govoriti Veveranu kot svojemu »najboljšemu prijatelju« nagrobni govor!

Marsikatero brco je bil dobil med rebra in tudi kam drugam, kamor je že priletelo, predno se je mogel postaviti na svoje »govorniško« mesto. Polagoma je ponehalo med zbranim narodom mrmranje in bučanje, podobno grmenju morskega valovja. Zavladata je grobna tihota . . . In odkašljaj si je grešnik Veverompež in pričel:

»O ti preljubi Veveran in prijatelj!

— Tako žalostno se je torej stvar izcimila, da smo te morali izgubiti — izgubiti tebe, ki te je razumelo le tako malo mož našega naroda! Zakaj posvetnega blaga nisi nikoli maral, ampak narobe si hrepenel lačen v jasne višave, kjer se tako naglo zmeša navadnemu filistru. Ti si bil svojega naroda najlepši cvet!

— Veverana ni več . . .

— Ne da bi kaj čakal nagrad, je vzorno stradal in polagoma nastradal okolo tri sto liričnih biserov, ki visoko nadkriljujejo vso našo drugo lirično limonado. Poljubila ga je bila Vila v zibelki . . .

— Ah . . . en sam poljub — pa toliko trpljenja!

— Zdaj pa nastopite, o vi njegovi nasprotniki, vi leposlovnih opravljevci, vi domišljavi potomci pokvekarja Terzita! Podvizajte se in postavite se zaporedoma na rodoljubno glavo in molite svoje narodnjaške kompete za pokoro proti nebu, vi, ki ste merili njegova dela z vsakdanjim vatlom banalne kritike in se silili zatreti njegovo

koncentrirano individualnost! Zdaj mu hočete zavaliti težak kamen na grob; vzdali mu bodete tudi obligatno spominsko ploščo! Pa kaj mu morejo pomagati vsi ti stroški zdaj — lepo vas prosim! Spokorite in poboljšajte se; če ne, pa ne vem, kako bo! — O . . . le pogledajte ga, kako vam plove, prečist genij, v sijajnih višavah, kako sedi brez bolečin na pegazu in vam kaže — fige! Lejte, lejte, kako se vam ironično smeja, junak, nektarja in pa ambrozije sit!

— O ti vzvišeni Veveran! Prekmalu ti je odstrigla nemila Atropos nit življenja deloma s strupenimi gobami, deloma s ciklamnom! Za teboj vzdihuje ves fin de siècle z nami vred . . . Kaj da si nam bil, vemo šele zdaj, ko so utihnile tvoje lirične orglice na vekomaj, oj ti naš ponos, naša dika, oj ti idealni . . . pesnik brez honorarja —! Slava ti! Slava —! Slava —!«

Pa tudi Veverelo je hotel zlobni Veverompež hinavsko pohvaliti! Zakaj jezilo ga je, da Veveran ni sam umrl, ampak zavedel tudi bogato deklo s seboj na drugi svet in zmešal račune. Nadaljeval je torej:

— »In kaj naj pa o tebi porečem, o ti prezvesta ljubica Veverela? O — ti zvezda repatica, o — ti biser vseh veveric! O peč razbeljenih občutkov! O slavna ljubica slavnega pesnika! Kako čisto, kako krepko, kako natančno si bila zaljubljena! Bodi ti zemljica lahka, o ideal idealnih idealov! — Mi pa, vrli pogrebci in slavna gospoda, kaj bomo pa mi zdaj-le ukrenili pri ti ugodni priliki? — — Vi se jokate? — O le solzite se, le! Vaše vroče solze so najlepši dokaz, da Veveran ni bil zastonj zaljubljen, poetičen, lačen in zavozlan! In zato, slavni ljudje in vrli pogrebci, ga bomo zdravi in veseli posnemali po svojih skromnih močeh in tako sijajno pokazali, kako smo ljubili in častili Veverana pa Veverelo oba pred pogrebom, in kako ju častimo in ljubimo tudi po pogrebu. Večen jima bodi in slaven spomin v srcih našega naroda! — Živio!« —

Uspeh tega govora je bil velikanski! Najstarejše veverice niso pomnile, da bi se bilo kdaj kje najokalo toliko joka in nastokalo toliko stoka, kolikor se ga je ta čudni dan! Veverompeža samega se je lotil nekak strah, ko je videl pred sabo toliko proste žalosti! Predno je prav vedel, kaj in kako, ga je že obsula črna množica nevarnih amaterskih fotografov in nastavila svoje stroje vanj . . . Za njimi pa so prišle še mnogo bolj nevarne sentimentalne device; vsaka izmed njih je hotela vsaj par dlak slavnega govornika za spomin! — In tako je prišel Veverompež ves »al Fiesco« ostrižen domov.

Veверana in Veверelo so pokopali sredi gozda skupaj pod tisto usodno smreko. Mlademu pesniku so vdolbli na kamen njegovo veleizvirno labodnico:

Mladezen!
 Ljubezen!
 Bolezen!
 Ciklamen in gobe!
 Pa tudi narobe:
 Gobe! Ciklamen!
 Na zdar! Amen!

Veверelini stariši pa so dali kraj tega postaviti kos granita z lapidarnimi črkami:

Tukaj počiva naša velerodna
 ♣ V E V E R E L A ♣
 gospodična in devica,
 umrla po dolgi in mučni ljubezni.

Kmalu potem je zadela Veверeline roditelje strašanska nesreča! Veверuza je bila namreč prenesla vso hčerino doto in jo varno poskrila; zdaj se pa kar ni mogla spomniti, kam jo je bila vtaknila, zlomka vendar —! Od same togote si je jezik odgriznila in prav tiho poginila. To je bilo Veверuznu preveč! Neverjetno razjarjen, si je privezal na tešče hišni ključ za vrat, skočil v mlako sredi jarka in utonil brez testamenta. Pa tudi antipatičnega Veверompeža je dosegla v kratkem leposlovna pravica! Pri belem dnevu, z vedrega neba je padel nanj razbeljen meteor in ga vsega pokril, še predno je mogel slavni grešnik zakleti: »Caramba!«

V te prekrasne slučaje se je pa dr. Veверicinus, specialist za smrt, doma tako hudo zamaknil, da je namesto kupice marsalca izpil kozarec — vode! Hipoma se je zgrudil. Še tisto minuto je bil »fundamentaliter« mrtev . . .

Brez števila balad so kovala nadobudna pevčeta in tudi renomirani pesniki Veверéli in Veверanu na čast in slavo, in med narodom so se jele širiti prečudno sladke pravljice . . . In še vedno, zlasti pa v uročnih nočeh — tako okolo kresa — se spominjajo sanjava drevesa na pogorskih slemenih gorenjskih božjastno zaljubljene dvojice in pripovedujejo, kako je vzplamtela in ugasnila idealno žalostna visoka ljubezen!

